

Att välja och vara konsekvent!

När du är gammal och funderar på din livshistoria så kommer den sannolikt till stor del bestå av de olika valen du gjorde. I slutändan så är vi summan av våra val.

De flesta av Investerums eminenta kunder-investerare fokuserar på, sina bolag, sina jobb och sin familj etc och tar hjälp inom de områden som man inte är expert på och inte har tid med. Man vill betala för att få hjälp! Tack vare Internet så finns det idag möjlighet att spara via exempelvis nätmäklare och göra en del egna val själv! I de flesta fall kan det vara bra att handla via nätet, till exempel när man skall handla mat. Man vet exakt vad man skall ha. Det är svårt att göra fel och om man gör det så innebär det en förlust på högst några kronor. Men när det kommer till att använda tex aktier som polletter på ett casino så är det betydligt svårare. Ofta kan det sluta med stora ekonomiska skador som påverkar ens hela framtid negativt. Därför är det mycket klokt att veta skillnaderna på att handla värdepapper själv via nätet eller och få hjälp via investeringsrådgivning. Investerum erbjuder även möjligheten att investera i våra fonder, tex Investerum Basic Value via bla Nordnet utöver vår investeringsrådgivning direkt med kund.

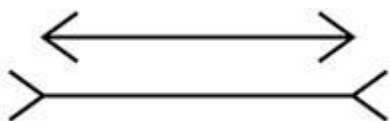
Jag har träffat tusentals företagare och anställda under åren och många är extremt hårt arbetande samhällsmedborgare som är viktiga för samhället. De är mycket skickliga på det de gör, och har utbildning, ansvarsförsäkring etc. Men när det kommer till att investera i t.ex. aktier på börserna då kan det dock bli konstigt! Man säger ibland nej till hjälp där det ingår massor med skydd och väljer istället att göra det själv. Det innebär högre risker men man tror ofta att det är tvärtom. Vad händer om man skall leka elektriker och det börjar brinna, gäller försäkringen då?

I ett experiment kan man välja ut några personer och placera dem i ett rum med ett antal knappar att trycka på. Man förklarar för dem att om de gör något visst med knapparna-så kommer lamporna att tändas och blinka till tecken på att de har vunnit en poäng. Deltagarna knappar lite på måfå tills det så småningom tänds en lampa som upplyser dem om att de vunnit en poäng. Därefter försöker de förstå och göra om det som de nyss gjorde för att vinna fler poäng. Fast nu tänds inga lampor. Så nu börjar de experimentera och slår in mer komplicerade sekvenser. Helt plötsligt så blir det ett pling och en poäng till. Men snart så fungerar det ej längre. Deltagarna börjar fundera om det kan beror på något annat! Hur man sitter, eller på vad man rör vid etc. Efter ett tag så räknar deltagarna ut sekvensen för att man skall få flera poäng. Oftast någon konstig sekvens.

Men det komiska i sammanhanget: poängen utdelas i själva verket slumpvis. Det finns ingen rätt sekvens, inget bestämt mönster. Bara en lampa som tänds då och då med ett plingande. Visst är det elakt! Men meningen med experimentet är att visa hur snabbt den mänskliga hjärnan ställer in sig på att tänka ut och sedan tro på en massa trams som inte har något stöd i verkligheten. Ofta kommer det från media från olika spåmän etc. Det visar sig även i att deltagarna är riktigt bra på att komma fram till den felaktiga slutsatsen. Metoderna som de kom fram till är lika unika som deltagarna själva. Våra hjärnor är maskiner som söker efter sammanhang och mening. Våra hjärnor är verksamma och genererar fler och fler associationer för att hjälpa oss att förstå och kontrollera vår omgivning. Men det finns två problem! För det första så är vår hjärna ofullkomlig, vi misstar oss på saker vi ser och hör, vi glömmer etc. Den mänskliga hjärnan är ett virrvarr av bristande exakthet.

Även om detta är en insikt som kan kännas obehaglig så är det ett oerhört viktigt steg mot en bättre förståelse av hur det faktiskt är.

Vilken linje är längst?

Nedan några tankar att ta till sig när man skall välja investeringsrådgivning och/eller göra det delvis själv via nätet. Vissa punkter nedan gäller oavsett om du köper själv eller får hjälp.

1. Tillsyn via Finansinspektionen ger skydd. En del skydd faller bort när man själv väljer värdepapper via nätet. Förmögenhetsansvarsförsäkring gäller för skada vid investeringsrådgivning men gäller ej när du köper själv. Om du t.ex. ger felaktiga råd till dig själv som åsamkar dig en ekonomisk skada, då blir det svårt att anmäla dig själv till klagomålsansvarig. Ingen hjälp av staten, ARN etc. Vid Investering rådgivning så är det lagkrav på vissa utbildningar etc, t.ex. Swedsec, Insuresec och SFFM. Om du handlar själv så gör du detta utan någon licens.
2. ESG står för Environmental Social and Governance och är ett antal hållbarhetsregler som vi på Investerum har valt att följa. Följer man dessa regler som [SWESIF](#) och [UNPRI](#) har satt upp? Gör man det när man handlar själv?
3. Man vill ej att anställda skall syssla med verksamhet som avviker från kärnverksamheten på arbetstid, och man bör som chef/ägare föregå med gott exempel. Såvida man ej har som verksamhet handel med värdepapper i sin bolagsordning!
4. Ett tillståndspliktigt bolag kan få anmärkningar, varningar, böter, bli avstängd etc. Kan man de när man handlar åt sig själv?
5. Vi får större rabatter än en privat kund, (så vidare man inte är väldigt förmögen.)
6. Vanliga fonder får ha som minst 16 aktier och max 10 procent inom ett bolag. När man köper själv så kan man ha 1 aktie. Är det bra riskspridning!?
7. En aktiefond skall vara en aktiefond, den kan ej bli en obligationsfond, men när man själv håller på så kan man hoppa hit och dit.
8. Då man själv t.ex. väljer vilka aktier man skall köpa direkt på nätet så finns sällan spårbar avkastningshistorik/dokumentation som är publik. Det blir som "fiskehistorier". *"Men det går jättebra för mig!"* Ok, visa då mig detta med officiell statistik från en långvarig ihållande period och inte bara 2019! Vid investeringsrådgivning erhåller man som kund regelbundet reviderade rapporter. Detta innebär ej att en professionell förvaltare ger högre avkastning. Det är svårt att på ett rättvist sätt jämföra en tillståndspliktig förvaltare och en glad amatör som verkar under helt olika lagar och regler. T.ex. så kan en privatperson ändra sin risk när man vill, medan en förvaltare måste förhålla sig till flera regelverk som t.ex. max 10% i en aktie i UCITS fonder. Ingen lämplighetsbedömning, passandebedömning, eventuell avrådan

efter kundanalys osv. Man gör det som passar när det behagar. Ingen revision, internrevision etc.

Dunning-Kruger effekten:

Ofta så finns missuppfattningen att vem som helst med normal intelligens kan bedöma argument som ges för att ett bolags aktiekurs kommer att stiga. Många är ej medvetna om sin egen inkompetens när det gäller att tjäna pengar genom att ta risker på marknaden. Det liknar problemet i trafiken, där undersökningar visar att en stor majoritet av svenskar anser att de är bättre än snittet på att köra bil. Men den illusion som psykologerna **David Dunning och Justin Kruger** presenterade bevis för 1999 är värre. **Deras experiment visade det människokännare genom alla århundranden varit medvetna om, nämligen att just de människor som har lite kunskap på ett område inte är medvetna om hur lite de vet.** Förmågan du behöver för att svara rätt är även förmågan som behövs för att kunna känna igen vad som är ett korrekt svar. Människor som kan lite om tex aktiemarknaden och finansiell analys har förstås svårt att förstå och dra nytta av finansiell information. Men i livet i övrigt räcker det att vara bättre än snittet av hela befolkningen för att lyckas. Ytterligare ett snäpp värre blir illusionen på aktiemarknaden, för där kommer en amatör som gör många korta affärer troligen att förlora pengar jämfört med börsindex (se tidigare mail) även med mer kunskap än 99 procent av mänskligheten. Visst kan du ha tur och lyckas även utan kunskap. Och under långa uppgångar som vi har haft nu de senare åren så är det lätt att tjäna pengar på börserna. Problemet är att en liten grupp professionella placerare (mindre än 0,1 procent av mänskligheten) var och en kontrollerar många miljarder kronor och skapar sina vinster på tusentals småsparares bekostnad. På aktiemarknaden liknar frågan snarare **"Är du bättre på att köra bil än snittet bland professionella racerförare?"** En avgörande skillnad mellan trafiken och finansiella marknader är just att amatörer för att överträffa snittet måste lyckas bättre än genomsnittet bland proffs. Den andra missuppfattningen är att högre risktagande automatiskt ökar den förväntade avkastningen. Många verkar ha svårt att inse skillnaden mellan det bästa tänkbara resultatet och vad som i genomsnitt är rimligt att förvänta sig. Vad värre är, om du placerar allt ditt sparande i en enda slumpvis vald aktie så blir det vanligaste utfallet (medianen) sämre, vilket beror på att den framtida avkastningen hos aktier är skevt fördelad med ett fåtal extrema vinnare och en stor grupp trista medelmåttor. Det krävs en uppgång på 100 procent för att ta igen ett ras på 50 procent. Summa summarum: **Detta gäller för alla inklusive mig själv!** Gör inte saker som du inte kan, utan håll dig inom din cirkel. Det är viktigt att veta var din cirkel går. Varför riskera dina pengar på det som du inte kan. Det är som att spela poker mot en magiker. Undvik att göra andras misstag. Varför skall du genomlida ett tråkigt drama som någon annan redan gjort? Kräv ej att andra skall uppfylla massa krav och sedan så gäller det inte dig. Vad för regler måste hen följa, vad för regler måste jag följa? Vad skulle du gjort eller Bankmannen gjort om man bytt roller? Helt plötsligt när man får miljarder i handen och 10 000tals kunders pengar så tänker man till mera (fast inte alla) och är tvingad till andra regler. Sköter man sig inte så slutar det ofta dåligt. Man kan bli av med licenser, tillstånd eller tvingas bort från sitt yrke.

Vänliga Hälsningar,
Joakim Huth

j.huth@investerum.se

Ordförande i Investeringskommittén

I broschyren Wealth Builder Plan får du mer information om oss, våra förvaltningsprinciper och tjänster. [Ladda ned](#)

Tidigare mail i Value Investing biblioteket kan du nå via denna [länk](#).

Riskinformation

Innehållet i mailet ska inte tolkas som råd, erbjudande eller rekommendation att köpa någon produkt eller tjänst. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. En investering i värdepapper/fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka det investerade kapitalet. För mer information om risker, se https://investerum.se/dokument/risker_finansiella_instrument.p

Kontor

Investerum AB
Karlavägen 108,
115 26 Stockholm
Tel: 08 522 98 400 | Fax: 08-611 04 08
E-post: info@investerum.se

www.investerum.se

© Investerum

Signatory of:

SWESIF
SVERIGES FORUM FÖR
HÅLLBARA INVESTERINGAR